

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. Ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. 12.07.2019

Deniz YAVUZYILMAZ

Zonguldak Milletvekili

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nde (FSM) 27 Haziran 2019 tarihinde başlayan bakım çalışmaları nedeniyle, Köprü'nün Avrupa-Asya istikametindeki (Güney platform) dört şeridi ulaşıma kapatılmış olup trafik akışı kuzey platformdan ikişer şeritten gidiş-geliş olarak sağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM) resmi web sitesinde yapılan açıklamada, "Bu çalışmalar kapsamında Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nde mevcut eski asfalt kaldırılacak, çelik tabliye yüzeyi kumlanarak tabliye izolasyonu yapılacak ve yeni asfalt tabakalarının serilmesi ile köprü tabliyesinin her iki ucundaki mevcut genleşme derzlerinin onarımları gerçekleştirilecektir. İstanbul halkını en az etkileyecek şekilde azami özen gösterilerek 24 saat, 3 vardiya esasına göre iki etap halinde yapılacak çalışmalara 27 Haziran 2019 tarihinde başlanarak 17 Ağustos 2019'da bitirilmesi planlanmaktadır" ifadeleri kullanılmıştır.

FSM köprüsünün bakıma girmesiyle birlikte kıtalar arası geçiş yapmak isteyen sürücüler mecburen alternatif yol güzergâhları seçmek durumunda kalmışlardır. Bu alternatif rotalara yönelim nedeniyle yaşanan trafik yoğunluğu, yakıt maliyetlerinin artmasına, zaman kayıplarının yaşanmasına, emisyon salınımlarının çoğalmasına ve kaza maliyetlerinin artmasına neden olmaktadır. Ayrıca alternatif rotalarda ki köprü geçiş ücretlerinin artışından dolayı da sürücüler ayrıca mağduriyet yaşamaktadır.

Bu durumun, vatandaşlarımızın bütçesine, ülke ekonomisine ve milli servete olumsuz etkileri olmaktadır.

Bu tespitlerden hareketle, 01.07.2019 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, sorunun çözümü noktasında, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bir çağrıda bulunmuş, vatandaşların mecburen kullanmak durumunda kaldığı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü (YSS) için geçiş ücretlerinde indirim yapılmasını, talep etmiştir. Teklifte, makul geçiş

15286

fiyatı koşulların sağlanması ve vatandaşlarımızın çektiği trafik çilesinin bir nebze hafifletilmesini talep edilmiştir.

Fakat konuya ilişkin 02.07.2019 tarihinde basına yansıyan haberlerde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın görüşü olarak; Bakanlığın, "İndirim gündemimizde yok" şeklinde bir yanıt verdiği yer almıştır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 08.03.2019 tarihli ve 7-7463 sayılı Meclis soru önergesine verdiği yanıtta anlaşıldığı üzere:

- 26 Ağustos 2016 tarihinde açılan YSS Köprüsünden, yolları işleten firmalara, günlük **135.000** eşdeğer adet araç olmak üzere senelik **49.275.000** eşdeğer araç geçiş garantisi verilmiştir.
- Bakanlıkça verilen yanıtlarda 2017 yılında toplam 15.023.632 adet araç geçişi sağlanmış olup Hazineden işletmeci firmaya garanti araç geçişindeki fark nedeniyle yıllık **KDV hariç 387.963.797,80 TL*** ödeme yapılmıştır. Günlük hesaplama yapıldığında Hazineye maliyeti KDV **hariç 1.062.915,01 TL** olarak yansımıştır.
- Aynı soru önergesinde 2018 yılında eşdeğer araç geçişi 14.909.597 adet olup Bakanlığımızca henüz mutabakat sağlanmadığı iletilmiştir. 2018 yılında eşdeğer araç geçiş garantisi farkı **34.251.368** adet olarak gerçekleşmekte olup 2017 yılın hesaplama metoduna*** göre Hazinenin yıllık **KDV hariç 415.248.619 TL** tutarında bir ödeme yapacağı ortaya çıkmaktadır.
- 2017 ve 2018 verileri incelendiğinde* YSS Köprüsünden günlük ortalama 40.000 bin araç geçmektedir. Aynı ortalama araç geçiş adetleri ile 2019 yılında YSS Köprüsünden günlük olarak geçiş yapan 40.000 adet araçtan, yol işletmesini yapan firmalar, (binek araç geçiş ücreti baz alındığında 19,15TL) günlük **minimum 766.000 TL geliri doğrudan kazanmaktadır.** Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının günlük eşdeğer araç geçiş garantisi 135.000 adet araç olması nedeniyle her gün geçiş yapmasa da 95.000 adet araç geçişi için yol işleten firmalara **günlük olarak 1.819.250 TL** tutarında fark ödemesi yapacağı hesaplanmaktadır.

(Bakanlık her yılsonunda yıllık mutabakat sağlandıktan sonra bir yıl önceki fark tutarını, takip eden yılın Nisan ayında ödenmektedir**).

Hazinenin ödeme garantileri nedeniyle oluşan bu zararı da dikkate alındığında, YSS Köprüsünden geçiş ücretlerinin, FSM Köprüsü binek araç geçiş ücreti olan 8,75TL'den tarifelendirilmesi ve böylelikle de hem yaşatılan mağduriyetin bir nebze azaltılabilmesi hem de YSS Köprüsü'ndeki mevcut araç geçişiyle kıyaslandığında, Hazine günlük olarak yol işleten firmalara minimum **415.248.619TL** tutarında garanti ödemesi yapmak zorunda kalmayacak, hem de yol işleten firmalar açısından doğrudan gelirleri arttırmış olacaktır.

Bu uygulamayla yol firmalarının **günlük minimum 1.181.250 TL** geliri doğrudan kazanması mümkündür.

YSS Köprüsü'ndeki araç geçiş tarifesinin FSM Köprüsündeki tarifeyle eşitlenerek geçici süreyle yarı fiyatlara indirilmesi, Milli Servetimiz olan insan gücümüzü, verimli zaman kaybını, akaryakıt sarfiyatını, çalışanları taşıyan servisleri, vatandaşlarımızın ödediği vergilerin doğru yatırımlara dönüştürülmesini, girişimciliği, ticareti destekleyecek ve geliştirecektir.

15286

Aksi durumda vatandaşlarımız, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından mağdur edilecek, Hazine YSS Köprüsünden geçmeyen araçların geçiş ücretlerini yol işleten firmalara ödemek zorunda kalacaktır.

Tüm bunlara ek olarak vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi için Güney platformdaki çalışmaların tamamlanmasının ardından, köprü'nün Asya-Avrupa istikameti yönündeki (Kuzey platform) 4 şerit kapatılarak, trafik akışı güney platformdan 2 şerit gidiş 2 şerit geliş olarak trafik akışını sağlamak da mümkündür.

Bu doğrultuda aşağıdaki sorularımın tek tek cevaplandırılmasını talep ediyorum.

1. 2009 - 2012 - 2015 -2017 - 2019 tarihleri olmak üzere son 10 yılda FSM Köprüsü'nde, çeşitli bakım ve onarım çalışmalarının yapılması için -kedi yolu TAK, asfalt yenileme, genleşme derzleri bakımı- köprü kısmen araç geçişine kapatılmıştır.

Köprülerde ve geçitlerde yapılmakta olan bu bakım onarım çalışmaları, uzun vadeli bakım onarım planlarındaki tarihlere uygun olarak tatbik edilmektedir? Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığının gelecek yıllarda gerçekleştirmeyi planladığı İstanbul'daki her köprü ve geçit için ayrı ayrı olmak üzere hazırlanmış periyodik bakım ve onarım programlarını talep etmekteyim.

KGM'nin 2012 yılında uygulamaya almayı planladığı, 2018 faaliyet raporunda da belirtilen, Köprü Yönetim Sistemi (KYS) aktif olarak kullanılmakta mıdır?

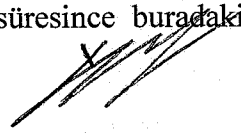
FSM köprüsünde başlatılan bakım onarım çalışmaları hangi uzun vadeli bakım onarım planına uygun olarak, hangi parametreler dikkate alınarak, hangi tarihte alınan kararla 27 Haziran tarihi belirlenerek başlatılmıştır?

2. 1988 yılında FSM Köprüsü'nün asfalt işleri 77 gün sürede tamamlanmıştır. 27 Haziran 2019 tarihinde başlayan FSM köprü çalışması için; günümüz teknolojileri ile çalışmanın 52 gün süresince, 24 saat 3 vardiya ile tamamlanacağı bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu süreçte çalışmanın daha kısa sürede tamamlanması için 1988 yılındakinden daha farklı ve teknolojik yöntemler kullanılmakta mıdır?

Çalışma tek yön veya köprü'nün her iki yakasında eş zamanlı ve karşılıklı mı yürütülmektedir?

3. 27 Haziran 2019 tarihinde başlayan ve 52 gün sürecektir FSM Köprüsü bakım onarım çalışması kamuoyuna hangi iletişim kanallarından hangi tarihlerde ilk kez duyurulmuştur?
4. FSM Köprüsü bakım onarım ihalesine katılım şartları neler olmuştur? 2019'da yapılması gerçekleştirilmesi planlanan İstanbul'daki köprü ve geçitlerin bakım onarım ihalesine kaç firma katılmıştır? İhalelerin duyuru ve sonuçları hangi tarihlerde yayınlanmıştır?
5. 2018 yılı KGM istatistiklerine göre, FSM Köprüsünden 153.966 adet hafif taşıt, 15.731 adet ağır taşıt olmak üzere günlük toplam yaklaşık 170.000 adet araç geçmektedir.

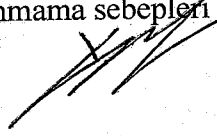
2019 yılında FSM Köprüsünden 200.000 adet araç geçişi olacağı tahmin edilmekte olup, bu köprüde yapılmakta olan 52 günlük çalışma süresince buradaki araç yükünün

15282

rahatlatılması için alternatif bir planlama yapılmış mıdır? Yapılmışsa bu planın istatistik verilerinin bulunduğu raporların tarafıma sunulmasını talep ediyorum.

6. FSM köprüsü bakım ve onarım çalışması süresince, 15 Temmuz ve FSM köprülerinde olduğu gibi YSS köprüsü için de tek yön ücretlendirmesi yapılması teknik olarak mümkün müdür?
7. FSM Köprüsündeki bakım onarım çalışmalarının tamamlanmasına müteakiben de geçerli olmak üzere, YSS Köprüsü için geçiş ücretlerinde indirim yapılarak bu köprüden geçiş yapacak araç sayısının artırılması hedeflenmekte midir?
8. FSM Köprüsü'nde devam etmekte olan bakım onarım çalışmaları nedeniyle, araçların trafikte kalma sürelerinin uzadığı, ortalama 2 - 2,5 saat daha fazla trafikte kaldıkları tespit edilmiştir. Trafikte kalan araçlar, sarf ettikleri yakıt tüketimi, karbon salınımı ve zaman kayıplarının üretime etkisiyle oluşan zincirleme bir zarara yol açılmaktadır. Köprü ve geçitlerdeki periyodik bakım, onarım çalışmaları planlanırken yukarıda belirtilen zararlar öngörülmekte midir? Hesaplanan zarar ve kayıpların boyutları kaç TL'dir? Bakanlık tarafından öngörülen zarar ve kayıplar nelerdir ve her birinin doğurduğu maliyet ne kadardır? Son yılın yıllara göre kayıpların çeşitlerini ve bedellerini ayrı ayrı gösteren bir tablonun tarafıma teslimini talep ediyorum.
9. 2019 yılı itibariyle, önümüzdeki 5 yılın İstanbul Boğazı'ndaki köprü ve geçitlerin periyodik bakım ve onarım çalışmaları planlanmış mıdır? Planlandı ise bu yıllara ait bakım ve onarım planlamasının -bakım ve onarımların başlayacağı ve tamamlanacağı tarihler belirtilmek üzere- tarafıma iletilmesini talep ediyorum.
10. Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı ile yol işleten firmalar arasında yapılan sözleşmelerde araç geçiş fiyat tarifeleri, garanti araç geçiş sayıları belirlenirken, sözleşmenin geçerli olacağı yılları kapsayacak şekilde, İstanbul Boğazı'ndaki köprü ve geçitlerin periyodik bakımları süresince İstanbul trafiğindeki araçların, sözleşmeye konu olan köprü veya geçitlere yönelecekleri de hesap edilerek mi belirlenmiştir? Bu doğrultuda bir hesaplamanın dikkate alınmış olduğuna dair sözleşmede bir ifade bulunmakta mıdır? Sözleşme de bu yönlü bir ifade bulunmamağaysa, KGM tarafından işletilmekte olan İstanbul Boğazı'ndaki köprü ve geçitlerin bakım ve onarımları esnasında ortaya çıkan yeni durum ve mağduriyetlerin giderilmesi konusunda sözleşmedeki eksikliğin karşılıklı uzlaşmayla veya ilgili mahkemece çözümlenmesi imkanı var mıdır, kamu zararı yaratılmaması için bu çözüm yollar değerlendirilecek midir? Bugüne kadar imzalanan sözleşmelerde YSS Köprüsü'ndeki araç geçiş tarifesindeki fiyatlarda indirim yapılmasını Bakanlığın, yol işleten firmalardan talep etmesinin önünde yasal bir engel teşkil edecek sözleşme maddeleri var mıdır? Varsa bu maddeler nelerdir? Bu maddeler Anayasaya uygun mudur?
11. Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı ile yol işleten firmalar arasında, YSS köprüsü için 2018 yılı mutabakatı yapılmış mıdır? Köprüden 2018 yılı süresince geçen araç sayısı ve 2018 yılında taahhüt edilen garanti araç geçiş sayısı arasındaki fark için ne kadarlık bir tutar Hazine'den ödenmiştir veya ödenecektir?
12. YSS Köprüsünü işleten firmalar ile yapılan sözleşmelerde, Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı tarafından verilen taahhütler nelerdir? İlgili sözleşmelerin tarafıma aktarılmasını talep ediyorum.
13. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun önerisi hangi gerekçeler ile kabul edilmemiştir? İndirimin gündeme alınmama sebepleri nelerdir?

15886

FSM Köprüsü'nün bakıma alınmasıyla oluşan yoğunluk sebebiyle, araçların YSS Köprüsü veya Avrasya Tüneli'ne zorunlu olarak yönlenecek olmaları, fahiş fiyatla bu geçitleri kullanmak zorunda kalmalarına neden olmaktadır. Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı, FSM Köprüsü'nde devam eden bakım ve onarım süresince, araçların alternatif köprü ve geçit geçişlerinin fiyatlarında indirim yapmayarak, kendi yarattığı trafik krizini, yol işleten firmaların lehine fırsata mı çevirmeyi hedeflenmektedir?

14. 08 Mart 2019 tarihinde Bakanlık tarafından yapılan açıklamada, 2018 yılında YSS Köprüsünden 14.909.597 adet * eşdeğer araç geçişi olduğu paylaşılmıştır. Bakanlıkça paylaşılan tabloya göre aynı yıl içinde köprüden günlük ortalama 40.000 adet eşdeğer araç geçişi yapılmış olup, bu sayı garanti eşdeğer araç geçiş sayısı olan 135.000 adedin %30'una tekabül etmektedir.

Köprüden günlük geçişi taahhüt edilmiş olduğu halde, köprü geçişi yapmayan kalan %70'lik orandaki ödeme garantisi verilmiş 95.000 adet araç sayısından elde edilemeyen gelire karşılık gelen bir sayıdaki aracın (Asya-Avrupa yönü) FSM Köprüsünden YSS Köprüsüne kaydırılarak – FSM Köprüsü bakımında olduğu süre içinde- hem vatandaşlarımızın, hem Bakanlığın, hem de yol işleten firmaların doğrudan gelirini artıracak bir planlama hangi gerekçelerle yapılmamaktadır?

15. YSS Köprüsü ile ilgili geçici ücret değişikliğinin yapılabilmesi için, Bakanlığın tek taraflı tasarrufu haricinde, yol işletmecisi olan yerli ve yabancı firmaların da onayı gerekmekte midir?
16. İstanbul Boğazi'ndeki köprülerin ve geçitlerin Bakanlığın yaptığı sözleşmelere göre firmalar tarafından işletme süreleri ne kadardır? Bu süreler içinde garanti verilen araç sayıları ve hedef araç sayıları ne kadardır? Firmaların hedefledikleri araç geçiş sayısı ile Bakanlığın garanti ettiği araç sayılarının köprü ve geçitler için hazırlanmış tablolarının tarafıma aktarılmasını talep ediyorum. Bu tablolarda belirtilen hedef ve garanti araç sayılarının yıllara göre (yolların firmalar tarafından bugüne kadar ve bugünden itibaren işletilme süreleri boyunca her yıl ayrı ayrı belirtilmek üzere) hangi parametre ve metotlara göre hesaplandığının belirtilerek hesaplamalarının detaylı olarak tarafıma yazılı olarak iletilmesini talep ediyorum.

Kaynaklar ve Hesaplama Metotları

*TBMM 7-7463 soru önergesine Ulaştırma Bakanlığınca verilen yanıt.

**TBMM 7-7880 soru önergesine Ulaştırma Bakanlığınca verilen yanıt.

***2017 yılı fark ödemesinde 34.251.368 araç geçişi için KDV hariç 11,32 TL den (1.sınıf araç baz alınmıştır) 387.963.980 TL ödeme gerçekleşmiştir. 2018 yılı fark ödemesinde 34.365.403 araç geçişi için KDV hariç 12,08 TL' den 415.248.619 TL hesaplanmaktadır.